

УДК 338.51:656.2

А. В. Садюк

аспірант

Державний економіко-технологічний університет транспорту, м. Київ
ang.cowdi@gmail.com**АДВОКАТУВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ**

Реформування багатьох галузей та сфер господарства в Україні потребує застосування сучасних інструментів політики. Однією з засад внутрішньої політики держави України є розвиток конкуренції та забезпечення дієвого регулювання діяльності природних монополій, недопущення проявів монополізму на ринках. Правове закріплення економічної політики здійснюється шляхом визначення засад внутрішньої політики. Одним із напрямів економічної політики є, зокрема, антимонопольно-конкурентна політика. Адвокатування конкуренції за загальноприйнятим підходом є частиною конкурентної політики, тому від визначення та наповнення адвокатування конкуренції залежить зміст антимонопольно-конкурентної політики держави взагалі та її застосування у конкурентних галузях, зокрема, на транспорті. Аналіз наукових публікацій, присвячених адвокатуванню конкуренції в Україні, свідчить про різноманітність трактувань цього поняття та виникаючу внаслідок цього множинну неоднозначність змісту. В статті розглядається значення схожих з адвокатуванням понять, таких як: лобіювання, інформаційно-освітня діяльність, фандрайзінг. Порівнюється зміст адвокатування конкуренції та адвокації. Вказане дозволяє розкрити зміст та відмінність адвокатування конкуренції від інших понять. Розглядається визначення антимонопольно-конкурентної політики в законодавстві та наявність діяльності, що складає собою адвокатування конкуренції серед завдань антимонопольного органу України. Розглядається чи покладено на державні органи завдання щодо ініціації та створення конкурентного середовища в широкому розумінні. Неоднозначність змісту визначення адвокатування конкуренції в Україні ускладнює відсутність до цього часу нормативного закріплення цього поняття в законодавстві України. Дослідження змісту адвокатування конкуренції дозволить зробити висновок про можливість застосування його у багатьох галузях економіки та на залізничному транспорті зокрема.

Ключові слова: адвокатування конкуренції, державне регулювання, дерегулювання, природна монополія, конкурентна політика, підприємства залізничного транспорту.

JEL Classification: D42, L43, L51, L12, K21.

A. V. Sadiuk

Ph.D. student

State Economy and Technology University of Transport, Kyiv
ang.cowdi@gmail.com**COMPETITION ADVOCACY FOR ENTERPRISES**

Reforms in many industries and business fields in Ukraine need application of modern political tools. One among principles of domestic policy of Ukraine as a state is development of competition and support of efficient control over natural monopolies and prevention of monopolism on markets. Legal confirmation of any economic policy will be carried out by definition of the domestic policy principles. Antimonopoly-competitive policy is one among the focal points of the economic policy in particular. Competition advocacy according to generally accepted approach is a part of such competitive policy; therefore, definition and interpretation of the advocacy competition will affect the contents of the antimonopoly-competitive policy of the government in general and its application in competing industries in most cases, and in particular application with respect to transport. Analysis of scientific publications dedicated to the competition advocacy in Ukraine reveals a variety of interpretations of this notion and arising numerous ambiguities in the content as a result. The article contemplates the meaning of some notions similar to advocacy such as lobbying, informative-educational activities, fundraising. Contents of notions 'advocacy competition' and 'advocacy' are compared. The foregoing allows us to interpret the content and to show difference between competition advocacy and other notions. Definition of the antimonopoly-competitive policy in legislation is considered together with available activities constituting competition advocacy among the tasks of an anti-monopoly authority in Ukraine. It is considered also whether the governmental bodies are charged with tasks on initiation and organisation of competitive environment in the wide sense of these words. Ambiguous content of the competition advocacy definition in Ukraine is complicated with non-availability of any normative definition of this notion in Ukrainian legislation. Study of the notion 'competition advocacy' will allow us to make a conclusion on the possibility of its application in many industries of national economy and in railway transport in particular.

Key words: competition advocacy, government control, deregulation, natural monopoly, competitive policy, rail enterprises.

JEL Classification: D42, L43, L51, L12, K21.

А. В. Садюк

аспірант

Государственный экономико-технологический университет транспорта, г. Киев
ang.cowdi@gmail.com

АДВОКАТИРОВАНИЕ КОНКУРЕНЦИИ ДЛЯ ПРЕДПРИЯТИЙ

Реформирование многих отраслей и сфер хозяйства в Украине требует применения современных инструментов политики. Одной из основ внутренней политики государства Украины является развитие конкуренции и обеспечение действенного регулирования деятельности естественных монополий, недопущение проявлений монополизма на рынках. Правовое закрепление экономической политики осуществляется путем определения основ внутренней политики. Одним из направлений экономической политики является, в частности, антимонопольно-конкурентная политика. Адвокатирование конкуренции по общепринятому подходу является частью конкурентной политики, поэтому от определения и наполнения адвокатирования конкуренции зависит содержание антимонопольно-конкурентной политики государства вообще и ее применение в конкурентных отраслях, в частности, на транспорте. Анализ научных публикации, посвященных адвокатированию конкуренции в Украине, свидетельствует о разнообразии трактовок этого понятия и возникающую вследствие этого множественную неоднозначность содержания. В статье рассматривается значение схожих с адвокатированием понятий, таких как: лоббирование, информационно-образовательная деятельность, фандрайзинг. Сравняется содержание адвокатирования конкуренции и адвокации. Указанное позволяет раскрыть содержание и отличие адвокатирования конкуренции от других понятий. Рассматривается определение антимонопольно-конкурентной политики в законодательстве и наличие деятельности, которая составляет адвокатирования конкуренции среди задач антимонопольного органа Украины. Рассматривается возложено ли на государственные органы задачи по инициации и создания конкурентной среды в широком смысле. Неоднозначность содержания определения адвокатирования конкуренции в Украине усложняет отсутствие до настоящего времени нормативного закрепления этого понятия в законодательстве Украины. Исследование содержания адвокатирования конкуренции позволит сделать вывод о возможности применения его во многих отраслях экономики и на железнодорожном транспорте в частности.

Ключевые слова: адвокатирование конкуренции, государственное регулирование, дерегулирование, естественная монополия, конкурентная политика, предприятия железнодорожного транспорта.

JEL Classification: D42, L43, L51, L12, K21.

Постановка проблеми. Для інтеграції України у європейське співтовариство необхідно створення ефективної економіки та подолання корупції. Для цього потрібно, щоб при здійсненні економічної політики використовувалися сучасні інструменти політики, що можуть бути запозичені з практик багатьох країн світу. Розвиток конкуренції між підприємствами та недопущення проявів зловживань монополієм становить є одним з напрямків антимонопольно-конкурентної політики держави. Однієї з складових антимонопольно-конкурентної політики є адвокатування конкуренції.

Дослідження змісту адвокатування конкуренції дозволить зробити висновок про можливість застосування його у багатьох галузях економіки. Оскільки на сьогодні здійснюється реформування залізничного транспорту, що є однією з стратегічних галузей економіки України, застосування адвокатування конкуренції на залізничному транспорті дозволить здійснювати його ефективне реформування, використовуючи найсучасніші інструменти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо адвокатування конкуренції досліджувались як зарубіжними, так і деякими вітчизняними вченими. Так, дослідження та рекомендації щодо адвокатування конкуренції існують у роботах таких учених та фахівців, як Р. Бонер (Frischtak (Ed.), 1997), Р. Хемані (Frischtak (Ed.), 1997), М. Дуц (Frischtak (Ed.), 1997), В. Лозова та В. Клименко (Клименко & Лозова, 2013), Г. Філюк (Філюк, 2011), Н. Колесникова та А. Садюк (Колесникова & Садюк, 2015) та ін. Дослідження багатьох з них присвячені питанням адвокатування конкуренції та конкурентній політиці держави. Проте при розкритті змісту цього поняття, особливо серед робіт вітчизняних вчених, виникає питання, чим адвокатування конкуренції відрізняється від PR-кампанії, лобіювання та яке його місце серед конкурентної політики, як перетинаються області визначення цих понять та в чому існують відмінності. З'ясування цих аспектів адвокатування конкуренції дозволить визначити, в чому потрібно змінювати конкурентну політику держави та як адвокатування конкуренції може впливати на галузі господарства, особливо на залізничний транспорт.

Метою статті є розкриття сутності адвокатування конкуренції та аналіз існуючих дефініцій цього поняття, що є необхідним для реформування потенційно конкурентних секторів економіки, зокрема залізничного транспорту.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Основною для адвокатування конкуренції вважається визначення, що було сформоване робочою групою Міжнародної конкурентної мережі у Неаполі в 2002 році. За цим визначенням адвокатування конкуренції – це набір видів діяльності антимонопольних органів, спрямованих на зміцнення конкурентного середовища, економічної активності шляхом використання механізмів, які не належать до системи примусу щодо дотримання встановлених правил і орієнтовані, головним чином, на підвищення обізнаності громадськості щодо користі від конкуренції, у тому числі через вплив на інші державні органи (Report prepared by the Advocacy Working Group, 2002).

Виходячи з цього визначення адвокатування конкуренції – це діяльність антимонопольних органів. Чи можуть таку діяльність здійснювати інші органи або суб'єкти? До цього питання ми повернемося згодом. Зараз зазначимо, що якщо це діяльність антимонопольних органів, то така діяльність повинна бути нормативно врегульована у національних антимонопольних органах кожної країни.

Очевидно, що на антимонопольні органи повинні бути покладені відповідні функції щодо провадження певної діяльності, яка і повинна включати адвокатування конкуренції. Іншими словами антимонопольним органам кожної країни повинно бути з більш високого владного рівня надано право (дозволено) здійснювати діяльність, яка складає адвокатування конкуренції.

Адвокатування конкуренції, як зазначено у звіті робочої групи Міжнародної конкурентної мережі здійснювалася Міністерством Юстиції США та Федеральною торговою комісією ще у 20-30-х роках ХХ сторіччя, хоча активної фази ця діяльність набула починаючи з 1970-х років (Report prepared by the Advocacy Working Group, 2002, р. 34), що було пов'язано, як зазначається, з активною хвилею дерегуляції у регуляторній системі. В інших юрисдикціях розуміння необхідності адвокатування прийшло набагато пізніше. Тобто активна діяльність з адвокатування конкуренції пов'язана з процесами лібералізації (Колесникова & Садюк, 2015). Таким чином, починаючи з 70-х років ХХ сторіччя адвокатування конкуренції починає застосовуватися у багатьох юрисдикціях, окрім Міністерства Юстиції США та Федеральної торгової комісії.

Цікаво відповідно зрозуміти, якого змісту набуло адвокатування конкуренції у інших сферах. У методичних рекомендаціях щодо адвокації, підготовлених Міжнародним альянсом з ВІЛ/СНІД в Україні зазначається, що слово адвокація походить від англ. *advocacy*, значення якого перекладається як рекомендація, підтримка, аргументація, просування чогось. Також за словом адвокація закріпилося специфічне значення, а саме, адвокація – це процес, що спрямований на зміну політики, законів та практик, що використовуються владними особами, групами чи установами. Таке визначення було сформульоване Міжнародним Альянсом з ВІЛ/СНІД у 2001 році (Міжнародний альянс з ВІЛ/СНІД в Україні, 2005).

Тобто, у соціальній сфері або в сфері захисту суспільних інтересів адвокація використовується у значенні захисту прав певних груп людей та спрямована на зміну політики, законів та практик, що використовуються владними особами у широкому розумінні.

Якщо адвокатування використовується для донесення позиції до владних осіб та зміни політики, то постає питання, чим відрізняється це поняття від схожих за значенням: лобювання, інформаційно-освітня діяльність, PR-кампанії і т.і.

Знову ж таки у рекомендаціях Міжнародного альянсу з ВІЛ/СНІД зазначається таке. Інформаційно-освітня діяльність змінює обізнаність і поведінку людей, спрямовується на певні соціальні вікові групи, при цьому вона не спрямовується тільки на людей, що приймають владні рішення. Результатом інформаційно-освітньої діяльності є зміна суспільної думки в певних питаннях щодо яких проводиться інформування.

Фандрайзінг та мобілізація ресурсів змінюють рівень ресурсів, що використовуються у певній сфері. Цільовою групою є суспільство, місцеві ради, уряд та інші групи. При цьому фандрайзінг не спрямовується лише на людей, що приймають владні рішення. Результатом фандрайзінгу та мобілізації ресурсів є зміна розподілення ресурсів, надання грантів.

Під лобюванням Д. Базілевич, В. Нестерович, В. Федоренко пропонують розуміти сукупність правових норм, котрі регламентують процес легітимного впливу на чітко визначені

законом органи влади, а також на їхніх посадових і службових осіб, з боку зареєстрованих у встановленому порядку осіб з метою участі останніх у формуванні та реалізації державної політики (Базілевич, Нестерович & Федоренко, 2015).

Лестер Мілбрас (Lester Milbrath) визначає лобювання як «ініціювання та передачу повідомлень ким-небудь, крім діючого від власного імені громадянина, до приймаючої рішення державної особи з надією вплинути на її рішення» (Milbrath, 1963 at 7).

За визначенням адвокатування публічних інтересів (public interests advocacy) знаходимо підтвердження тому, що адвокатування в загальному випадку є поняття, що відмінне від лобювання (Darity (Ed.), 2008, p. 615-616). Аналогічну позицію знаходимо і при визначенні такого поняття як адвокація політики (Тертичка et. al., 2014).

Адвокатування змінює політику, закони, практики їх використання. Спрямоване адвокатування в основному на суб'єктів владних повноважень, тобто на тих, хто приймає рішення та відповідальний за політику в певній сфері або галузі. Результатом адвокатування стає зміна політики, законів, рішень та практик, що поліпшують певні показники, стан та ринки в залежності від сфери, де воно застосовується та враховуючи інтереси груп, задля яких воно відбувається.

Ілюструючи значення адвокатування, в багатьох зарубіжних джерелах наводиться таке порівняння, що адвокатування – це механізм, за допомогою якого Давід може достукатися до Голіафа. В якості Давіда мається на увазі певна соціальна група, інтереси якої відстоюються, а під Голіафом розуміються «суб'єкти владних повноважень», що можуть змінювати політику, закони та практики їх застосування.

Виходячи з цього визначення стає зрозумілим, що адвокатування (або адвокація) у XXI сторіччі використовується не лише для конкуренції, а й дійсно в багатьох інших сферах, як і зазначалося у звіті Міжнародної конкурентної мережі (рис.1). При цьому суб'єктом використання такої діяльності стають не лише урядові організації.

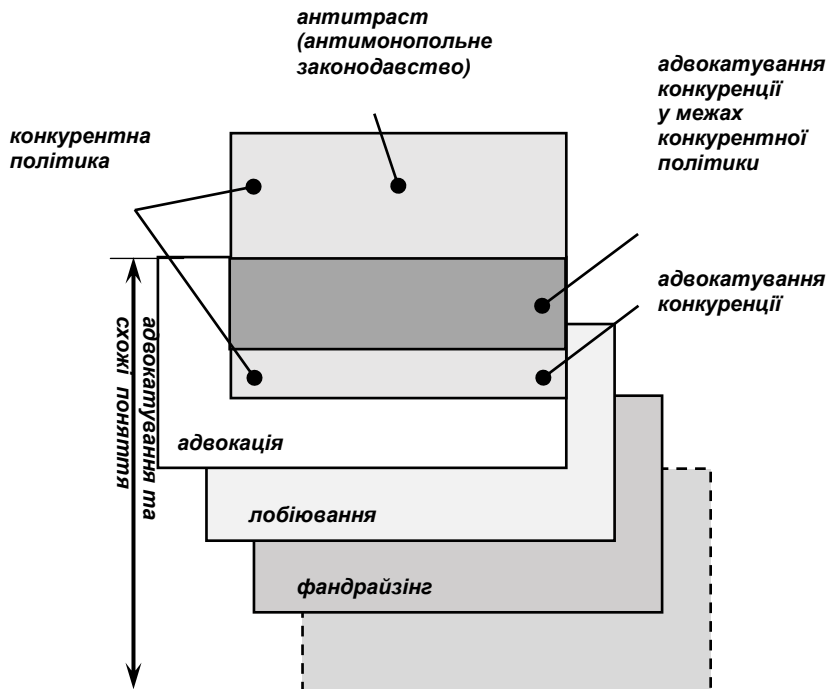

Рис. 1 – Місце адвокатування конкуренції серед схожих з ним понять, як частина конкурентної політики

Джерело: складено автором на основі (Frischtak (Ed.), 1997; Міжнародний альянс з ВІП/СНІД в Україні, 2005)

Повертаючись до адвокатування конкуренції, наведемо приклад, за допомогою якого можна краще зрозуміти, що слід розуміти під адвокатуванням конкуренції.

Якщо спробувати пояснити адвокатування конкуренції з точки зору медицини, то адвокатування конкуренції – це профілактика захворювання, а застосування примусових методів (санкцій за невиконання приписів) – це лікування захворювання, підвищення імунітету шляхом профілактики – це підтримка конкуренції. Тоді саме захворювання – це дії економічного агента, які суперечать правилам конкуренції на заданому ринку або зловживання його становищем на цьому ринку. Крім того, при відсутності правил конкуренції (конкурентного середовища) їх (його) необхідно створювати. З точки зору медичної аналогії, щоб людина не захворіла у разі існування несприятливих факторів для її власного здоров'я потрібно підвищувати імунітет, або в термінах конкуренції створювати конкуренцію або конкурентне середовище.

Існують примусові механізми за можливі дії економічних агентів у разі порушення ними антимонопольного законодавства, тоді при здійсненні діяльності з адвокатування конкуренції будуть змінюватися передумови, які існують перед тим, як здійснюють діяльність економічні агенти, тобто такі агенти будуть діяти вже в змінених умовах. На результат дій економічних агентів можуть бути не застосовні існуючі раніше примусові механізми за порушення антимонопольного законодавства.

Адвокатування конкуренції виступає як поняття, що є правонаступником в певному сенсі від поняття адвокатування. Разом з тим, адвокатування конкуренції повинно як і адвокатування бути спрямоване на захист інтересів певних груп споживачів та спрямоване на суб'єктів прийняття владних рішень, а також не може виступати просто як інформаційна кампанія, яка інформує певні групи про переваги конкуренції. Зазвичай такий характер передачі властивостей об'єкту дослідження називається спадковістю. Тому адвокатування конкуренції є спадковим по відношенню до адвокатування (адвокації). Понятійним суб'єктом права та інтереси якого захищаються буде виступати як раз «конкуренція». При цьому поняття адвокатування конкуренції та захист конкуренції в нашому розумінні не є тотожними. Адвокатування конкуренції, перш за все, – це діяльність антимонопольного органу, як органу наділеного владними компетенціями, а не зареєстрованих осіб, як у випадку лобювання. Адвокатування конкуренції та адвокатування також на відміну від лобювання не має ознаки безпосередньої оплатності.

Звертаючись до визначення, що наводить Роджер Бонер (Roger Boner), знаходимо, що конкурентна політика поділяється на 2 компоненти: на антитраст та на адвокатування конкуренції (Frischtak (Ed.), 1997, р. 38). При цьому виникає питання, де є межа поділу між адвокатуванням конкуренції та антитрастом (правозастосуванням). А також, якщо протиставляти антитрасту адвокатування, то адвокатування – це лише правовстановлені (нормативно закріплені) практики, чи ні? Також залишається питання про межі самого антитрасту.

Якщо тепер переносити знання з конкурентної політики, що ми знайшли у країні-лідері конкурентної політики США, то для подальшого з'ясування змісту адвокатування конкуренції, тримаючи на увазі, що це частина конкурентної політики, потрібно звертатися до вітчизняних джерел, що мають нормативне закріплення, та з'ясувати, хто в Україні займається конкурентною політикою, що є антитрастом в Україні та на які органи покладені відповідні функції з провадження цих політик.

Для з'ясування конкурентної політики звернемося до Господарського кодексу України. Відповідно до ст. 10 Господарського кодексу України (ГКУ), яка визначає основні напрями економічної політики держави, одним із напрямків економічної політики, що визначається державою, є антимонопольно-конкурентна політика держави. Зазначено, що антимонопольно-конкурентна політика спрямована на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів господарювання, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими, насамперед у сфері монопольного ціноутворення та за рахунок зниження якості продукції, послуг, сприяння зростанню ефективної соціально орієнтованої економіки (Верховна Рада України, Січень 16, 2003).

Тобто, в самому визначенні один із напрямків економічної політики держави визначається як поєднання двох складових антимонопольної та конкурентної політики тощо. Перший же законодавчий акт вносить деяку колізію, оскільки таке поєднання антимонопольної та

конкурентної політики суперечить попереднім теоретичним визначенням, де антимонопольне законодавство є складовою конкурентної політики та не є окремим видом політики. Однак, антимонопольно-конкурентна політика держави спрямована на створення оптимального конкурентного середовища, тому в цій частині дане визначення співставне з теоретичними визначеннями конкурентної політики.

У ст. 19 ГКУ, де зазначено про державний контроль та нагляд за господарською діяльністю, в частині 3 вказується, що контроль та нагляд державою в сфері монополізму та конкуренції здійснюється з питань додержання антимонопольно-конкурентного законодавства (Верховна Рада України, Січень 16, 2003).

До антимонопольно-конкурентного законодавства відповідно до ст. 41 ГКУ відноситься законодавство, що регулює відносини, які виникають у зв'язку з недобросовісною конкуренцією, обмеженням та попередженням монополізму у господарській діяльності (Верховна Рада України, Січень 16, 2003).

Тобто, за визначеннями ГКУ контроль та нагляд держави відносно конкурентної політики (антимонопольно-конкурентної політики за визначенням ГКУ) обмежується лише питаннями додержання відповідного законодавства. Втрачається та не деталізована функція держави щодо створення та підтримання конкурентного середовища.

В Законі України «Про Антимонопольний комітет України» ст. 3 визначаються завдання Антимонопольного комітету України (АМКУ). Зазначено 5 позицій, які на погляд законодавця складають основне завдання АМКУ, як органу, що приймає участь у формуванні та реалізації конкурентної політики. На противагу визначення ГКУ замість терміну «антимонопольно-конкурентна політика» застосовується інший термін – конкурентна політика, при цьому завдання АМКУ визначається в певній частині конкурентної політики (Верховна Рада України, Листопад 26, 1993). Термінологічна колізія призводить до ускладнення розуміння, який орган є відповідальним за конкурентну політику держави цілому та взагалі до специфікації та визначення конкурентної політики як такої.

Крім того, якщо відповідно до ГКУ контрольна та наглядова функція держави в сфері конкуренції та монополізму обмежувалась додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, в якому виключалися позиції щодо конкурентного середовища, то в Законі України «Про АМКУ» на Комітет покладається завдання в частині «...здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері державних закупівель», тобто щодо конкурентного середовища з'являється згадування, яке в межах кодексу не існувало, хоча можна вказати на те, що виокремлюється це в контексті окремої сфери державних закупівель.

Так само, розглядаючи Закон України «Про Кабінет Міністрів України» (п.1, ч.4, абзац 4 ст.20) (Верховна Рада України, Лютий 27, 2014), Указ Президента України «Про Міністерство економічного розвитку та торгівлі» (п.4, ч.1) (Президент України, Травень 31, 2011) можна дійти висновку, що ні на один державний орган *de jure* в явному вигляді не покладена функція щодо ініціації та створення конкурентного середовища в широкому розумінні.

Аналіз законодавства показує, що не існує нормативного закріплення поняття «адвокатування конкуренції» в законодавстві України.

Постає питання, як таке можливо, що адвокатування конкуренції, як складова конкурентної політики, не має законодавчого закріплення? Особливо це важливо для країн, що перебувають на різних етапах транзитивності, оскільки для таких країн застосування конкуренції є вкрай важливим.

Враховуючи вищенаведене, вважаємо, що необхідно закріпити законодавчо поняття «адвокатування конкуренції» та наділити, розширити або специфікувати відповідно до сутності цього поняття відповідними функціями певних суб'єктів конкурентної політики (антимонопольний орган та інших суб'єктів при необхідності).

Така пропозиція відповідає зауваженню, зазначеному у «Добровільному експертному огляді конкурентного законодавства та конкурентної політики України» ООН, що «...програма адвокатування має бути офіційно затверджена АМКУ» (OECD Peer review, 2008, р. 54).

Слід мати на увазі, що, наприклад, для сфери транспорту не існує на сьогоднішній день спеціального регулятора, крім того, лише в перспективі розглядається можливість створення Державного агентства залізничного транспорту, що буде відповідальне за політику у галузі. Тому до моменту створення таких владних структур важливим є розуміння, хто в державі буде

відповідальним за адвокатування конкуренції у певних галузях, в тому числі на залізничному транспорті. Відповідно адвокатування конкуренції не буде лише обмежуватись діяльністю у межах лише владних структур, але саме прозорість з визначення повноважень буде лише позитивно впливати на гравців ринків.

Інші площини застосування адвокатування конкуренції буде розглянуто у подальших дослідженнях.

Висновки. В результаті дослідження визначено, що в Україні не існує нормативного визначення поняття адвокатування конкуренції. Проводиться розмежування з такими поняттями як лобіювання, PR-кампанії та інформаційно-освітні кампанії. Визначено, що адвокатування конкуренції, перш за все, повинно бути орієнтоване на зміну політики. На поясненнях автор ілюструє, як з його точки зору потрібно розуміти адвокатування конкуренції, щоб його правильно застосовувати. Визначено, що для залізничної галузі не існує закріплення адвокатування конкуренції, тому неможливо застосовувати його як інструмент реформування та зміни регулювання, що, в свою чергу, може призводити до того, що всі спроби реформування без застосування такого інструменту, як адвокатування конкуренції, не відповідає сьогоденню.

Визначення адвокатування конкуренції повинно бути нормативно закріплено на законодавчому рівні, а з боку антимонопольного органу повинна існувати затверджена програма з адвокатування конкуренції, для того, щоб з боку суспільства була можливість бачити результати відстоювання інтересів конкуренції державними органами. Нормативно закріплене визначення адвокатування конкуренції та існування визначеної програми з такої діяльності дозволить учасникам ринків визначити орієнтири щодо своєї діяльності, поведінки, можливої специфікації прав власності тощо.

Особливої уваги застосування адвокатування конкуренції потребує для природних монополій, оскільки при зміні моделей, механізмів та форм регулювання саме з позиції «попередження хвороби» діяльність з адвокатування буде вкрай важливою. Підприємства, що здійснюють свою діяльність, зокрема, на залізничному транспорті потребують адвокатування конкуренції, оскільки залізнична галузь перебуває в стані реформувань. Застосування адвокатування конкуренції саме для таких підприємств дозволить здійснювати будь-які перетворення у галузі на сучасному рівні.

Література

1. Филлюк, Г. Адвокатування конкуренції як складова конкурентної політики / Конкуренція. Вісник Антимонопольного комітету України. – № 1. – 2011. – С. 38-43.
2. Клименко, В. Розвиток адвокатування конкуренції в умовах інформаційної економіки / А. Лозова, В. Клименко // Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка. – 2013. – Вип. 34. – С. 71-78.
3. Advocacy and competition policy / Report prepared by the Advocacy Working Group. – ICN's Conference Naples, Italy : 2002.
4. Колесникова Н., Садюк А. Сутність та зміст лібералізації ціноутворення у потенційно конкурентних секторах діяльності підприємств залізничного транспорту / Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління». – К. : 2015. — Вип. 34. — С. 121-130.
5. Адвокація. Методичні рекомендації. – К. : Міжнародний альянс з ВІЛ/СНІД в Україні. – 2005. – 148 с. с. 11-13.
6. Інститут лобіювання в Україні та за кордоном: походження, проблеми, перспективи розвитку. Науково-інформаційне видання / Д. Базілевич, В. Нестерович, В. Федоренко; Інститут професійного лобіювання та адвокати. – К. : ФОП Москаленко О.М., 2015. – 111 с.
7. Milbrath Lester W. The Washington Lobbyists. – Chicago: Rand McNally, 1963. – 431 p.
8. International Encyclopedia of the Social Sciences / William A. Darity Jr. Editor in Chief. – [2nd edition]. Vol. 6. International encyclopedia of the social sciences / William A. Darity, Jr., editor in chief.— 2nd ed. v. cm. Rev. ed. of: International encyclopedia of the social sciences / David L. Sills, editor. – Macmillan Reference USA, 2008. – 673 p.
9. Аналіз політики для адвокаційної кампанії: методичні рекомендації / В. Тертичка, Р. Кобець, С. Панцир, В. Назарук та ін. – К. : 2014. – 112 с.

10. Frischtak Claudio R. [editor]. Regulatory policies and reform : a comparative perspective. — Washington, DC: World Bank. 1997. — 332 p.

11. Господарський кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (Дата звернення 24.06.2016).

12. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (Дата звернення 24.06.2016).

13. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18> (Дата звернення 24.06.2016).

14. Про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: Указ Президента України від 31.05.2011 № 634/2011. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/634/2011> (Дата звернення 24.06.2016).

15. Competition Law and Policy in Ukraine / An OECD Peer review. — OECD Publication, Paris, 2008. — 105 p.

References

1. Fyliuk, H. (2011), The competition advocacy as a part of the competition policy, *Konkurentsia. Bulletin Antymonopolnogo komitetu Ukrainy*, 1, 38–43 (in Ukrainian).

2. Klymenko V. & Lozova A. (2013). The development of competition advocacy in the information economy, *Scientific Notes of «KROK» University* 34, 71-78. (in Ukrainian).

3. Advocacy and competition policy (2002). Report prepared by the Advocacy Working Group. ICN's. Conference Naples, Italy. Retrieved from <http://www.internationalcompetitionnetwork.org/uploads/library/doc358.pdf>

4. Kolesnykova, N. & Sadiuk, A. (2015). Essence and Content of Pricing Liberalisation within Potentially Competing Sectors of Railway Transport Operation. *Zbirnyk naukovykh prats' DETUT. Seriya «Ekonomika i upravlinnia»*, 34, 121-130 (in Ukrainian).

5. Advocacy. Guidelines (2005). Kyiv : Mizhnarodnyj al'ians z VIL/SNID v Ukraini (in Ukrainian).

6. Bazilevych, D., Nesterovych, V., Fedorenko, V. (2015). *The Institute of lobbying in Ukraine and abroad: origin, problems, perspectives of development*. Scientific information publishing. Kyiv : FOP Moskalenko (in Ukrainian).

7. Milbrath, Lester W. (1963). *The Washington Lobbyists*. Chicago: Rand McNally.

8. Darity, W. A. (Ed.) (2008). *International Encyclopedia of the Social Sciences*. (2nd ed.). Vol. 6. *International encyclopedia of the social sciences*. USA: Macmillan Reference.

9. Tertychka, V., Kobets', R., Pantsyr, S., Nazaruk, V. and others. (2014). Policy analysis for advocacy campaign: guidelines. Kyiv (in Ukrainian).

10. Frischtak, C. R. (ed.) (1997). Regulatory policies and reform : a comparative perspective. Washington, DC: World Bank.

11. The Commercial Code of Ukraine (2003). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. (in Ukrainian).

12. Verkhovna Rada of Ukraine (1993). On the Anti-monopoly Committee of Ukraine (The Law of Ukraine). Retrieved from : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> . (in Ukrainian).

13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014). On the Cabinet of Ministers of Ukraine (The Law of Ukraine). Retrieved from : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>. (in Ukrainian).

14. President of Ukraine (2011). About the Ministry of economic development and trade of Ukraine (Decree). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/634/2011>. (in Ukrainian).

15. Competition Law and Policy in Ukraine (2008) / An OECD Peer review. Paris: OECD Publication.